

YAZI-Özgürlükçü Laiklik

3 Mayıs 2016

Ahmet İnsel

TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın yeni anayasada laiklik ilkesinin yer almaması ve içinde Allah lafzının yer aldığı dindar bir anayasa yapılması önerileri, bu kişinin on yıllardır savunduğu görüşler. Sadece onun değil, Milli Görüş hareketinin birçok üyesinin, yöneticisinin de geçmişte defalarca dile getirdiği, milliyetçi-mukaddesatçı siyasal geleneğin başat temalarından biri bu. Necip Fazıl'ı fikri önder kabul edenler için bu doğal bir talep.

Beklenmedik olan, bu sözlerin Tayyip Erdoğan tarafından eleştirilmesiydi. Kahraman'ın şahsi görüşü olduğunu ilan etmekle yetinmeyip sözlerini geri aldırdı. Kahraman, bir aşındırma denemesi yapmakla şimdilik kaldı. Başbakan bunu fırsat bilip, partisinin otoriter laiklik yerine özgürlükçü laikliği savunduğunu iddia etti. Bu özgürlükçü laiklik lafına mim koyalım.

Laiklik ilkesi anayasaya 1937 yılında girdi ama laik devlet anlayışı 1928'de devletin dininin İslam olduğu hükmünün ve şeriat hükümlerinin TBMM tarafından yürütüleceğini belirten cümlelerin anayasadan kaldırılmasıyla başladı. Bundan önce, 1924'te halifelikle birlikte şeriye ve evkaf nezaretleri lağvedilmiş, 1926'da Medeni Kanun kabul edilmişti. Devletin din işlerinden elini eteğini çekmesi veya her türlü inanca eşit mesafede olması değil, tam tersine dini yaşamın esas düzenleyicisi olmasına dayalı bir "yerli ve milli" laiklik uygulaması 1924'ten itibaren başladı. Sünni İslam, devletin yarı resmi dini oldu ve öyle kaldı.

Önce İslamı devlet denetimi altına almak amacıyla başlatılan bu otoriter laiklik uygulaması, iktidara Sünni dindar kesimin temsilcilerinin seçimle gelmeleriyle birlikte, toplumu dindarlaştırma amacı taşıyanların devlet olanaklarına sahip olmasını sağladı. Otoriter laiklik uygulamaları dini inançlarını kendi uygun gördüğü biçimde yaşamak isteyen dindar kesimin özgürlüklerini kısıtlarken, "dindar laiklik" olarak tanımlanabilecek muhafazakâr politikalar ise, toplumun yüzde 99'unun Müslüman olduğu gerekçesiyle kamu alanını Müslümanlaştırmak, toplumu dindar kılmak amacıyla tasarruflarda bulundular. Sonuçta otoriter veya dindar laiklik -ki bir o kadar otoriterdir- uygulamaları hiçbir zaman genel olarak özgürlükçü olmadı. Ne de demokrasinin asli payandası oldu. Bir kesimin hakları ve özgürlüğü korunurken, bu diğer kesime uygulanan yasak ve dayatmalar anlamına geldi. Bugün de giderek artan biçimde iktidar aynı yolda ilerliyor.

Davutoğlu'nun özgürlükçü laikliği örneğin Alevilerin, ne gerekçeyle olursa olsun, cemevlerinin ibadethane olarak kabul edilmesi talebine olumlu yanıt vermeyi içermiyor. Bu konudaki son AİHM kararını "yok hükmünde" kabul etmek herhalde özgürlükçü laiklik uygulaması değil. Askeri cuntanın dayattığı, sekiz yıl boyunca zorunlu din dersi uygulaması da. Seçmeli ders kılıfı altında Siyer, Kuran vb. derslerin kamu okullarında okutulması ve başka ders seçme olanakları daraltılarak, yer yer zorunlu seçimlik derse dönüştürülmeleri mi özgürlükçü laikliğin göstergesi? Diyanet'in ahlaklı toplum yaratma amacıyla görevlendirilmesi mi?..

Laik devletin başı olması gereken Cumhurbaşkanı'nın, imam ve hatip yetiştirme görünümlü meslek okullarında okuyanları, "sadece bu milletin değil tüm ümmetin umudu" olarak tanımlamasını özgürlükçü laiklik savunucusu Başbakan nasıl değerlendiriyor, bilmiyoruz! Dindar nesil yetiştirmek, imam hatiplerde okuyan öğrenci sayısını hızla artırmak politikasını

yöneten, yönlendiren, milleti ümmet olarak algılayan ve tanımlayan bir devlet başkanı bu özgürlükçü laikliğin neresine giriyor? Kamu personeline en hızlı artışın polis ve imam hatip kadroları olması mı özgürlükçü laiklik göstergesi? Yoksa işe alırken kimin Sünni, kimin Alevi, kimin Hıristiyan veya dinsiz olduğunun tespit edilmesi mi?

AKP yöneticileri, İsmail Kahraman'ı gerçek bir laikliği savunmak için susturmadı. Otoriter laiklikten devralınan yasa, kurum ve uygulamaların bugün dindar iktidar için olabilecek en uygun zemini oluşturduğunu bildikleri için hemen davrandılar.

Özgürlükçü laikliği gerçekten tartışmaya var mısınız?.

http://www.cumhuriyet.com.tr/koseyazisi/526378/Ozgurlukcu_laiklik.html